

**POLSKI ZWIĄZEK LEKKIEJ ATLETYKI
CENTRALNE KOLEGIUM SĘDZIÓW**

BIULETYN NR 37

WARSZAWA GRUDZIEŃ 2014

Spis treści

- 1. Wstęp**
- 2. Informacja o działalności CKS**
- 3. Szkolenie i egzaminy na licencję startera – Sebastian Świerc**
- 4. Szkolenie w Międzyzdrojach – Andrzej Podgórski, Stanisław Tarnawski**
- 5. Analiza sprawozdań sędziowskich od 01.01 do 31.10.2014 –
Wojciech Krokoszyński**
- 6. Próba zerowa – Sebastian Świerc, Michał Sadłowski –
redakcja Wojciech Krokoszyński**
- 7. 1 czy 3 minuty – Mirosław Makaruk**
- 8. Echa złamanej tyczki – Edward Wiśniewski**

W

**IMIENIU CENTRALNEGO KOLEGIUM SĘDZIÓW SKŁADAM WSZYSTKIM
KOLEŻANKOM I KOLEGOM SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU**

dr JANUSZ KRYNICKI

PRZEWODNICZĄCY CKS

Nareszcie po sporej przerwie, niezależnej od wydawcy, ukazuje się chyba dosyć długo oczekiwany, kolejny Biuletyn CKS

W kolejnym numerze godnymi polecenia są: informacja o ciekawej, wartej naśladowania, inicjatywie Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Kolegium Sędziów, opis procedur wykonania próby zerowej oraz ciąg dalszy dywagacji na temat złamanej tyczki podczas konkursu Mistrzostw Świata w Sopocie autorstwa Mirosława Makaruka i Edwarda Wiśniewskiego, sędziów skoków z pierwszą licencją PZLA.

Ponadto za zgodą CKS i Komisji weryfikacyjnej panelu starterów zamieszczamy prawidłowe odpowiedzi testów, jakie były na egzaminie. Przyjemnej lektury, Wesołych Świąt oraz szczęśliwego Nowego Roku życzy

Wojciech Krokoszyński

Informacja o działalności Centralnego Kolegium Sędziów PZLA w okresie od dnia 30.11.2013 r. do dnia 01.10.2014 r.

Opracowanie: Ewa Gołębowska

W omawianym okresie przewodniczący Janusz Krynicki zwołał 3 posiedzenia plenarne Centralnego Kolegium Sędziów PZLA.

Posiedzenie zwołane w dniu 30 listopada 2013 r. poświęcone było m.in. omówieniu przebiegu weryfikacji dla sędziów skoków i rzutów, przedstawieniu założeń obsady na sezon halowy, w tym Halowe Mistrzostwa Świata w Sopcie, podaniu zasad aktualizacji licencji sędziiego sportowego. W dniu następnym na zakończenie sezonu zwołane zostało, kolejne w bieżącej kadencji, posiedzenie plenarne CKS PZLA z udziałem przewodniczących wojewódzkich kolegiów sędziów. Wzięli w nim udział, oprócz członków kolegium, przewodniczący lub ich zastępcy z 16 wojewódzkich kolegiów sędziów.

Zapoznali się oni m.in. ze sprawozdaniem przewodniczącego Janusza Krynickiego z działalności CKS PZLA we wskazanym okresie, krótkim podsumowaniem sprawozdań z zawodów sezonu 2013, ponadto zostali zaznajomieni z założeniami do nowego systemu wydawania i przedłużania licencji sędziiego sportowego oraz poinformowani o planowanych dalszych akcjach szkoleniowo-weryfikacyjnych.

Kolejne posiedzenie plenarne zostało zwołane w dniu 10 maja 2014 r. Poświęcone było m.in. zatwierdzeniu obsady kierowniczych funkcji sędziowskich na sezon letni 2014.

Ponadto w omawianym okresie zostało zwołanych 17 posiedzeń Prezydium CKS. W dniu 9 marca 2014 r. odbyło się posiedzenie Prezydium w rozszerzonym składzie zwołane przy okazji Halowych Mistrzostw Świata w Sopcie, na którym zatwierdzono panel sędziów z licencją stopnia centralnego w konkurencjach skoków i rzutów.

W posiedzeniach Prezydium, na zaproszenie kol. Janusza Krynickiego, oprócz członków mieli możliwość uczestniczyć kol. Filip Moterski oraz kol. Wojciech Krokoszyński. W okresach między regularnymi posiedzeniami Prezydium spotykało się na roboczych posiedzeniach. Wiele spraw było uzgadniane na roboczo, drogą elektroniczną, między członkami Prezydium i przedstawiane na kolejnym posiedzeniu Prezydium.

Szkolenie i weryfikacja

Zostały zakończone dwuetapowe weryfikacje dla sędziów skoków i rzutów oraz biegów. Pierwszy etap weryfikacji w każdym z bloków konkurencji obejmował sędziów posiadających II licencję specjalistyczną, którzy pragnęli ją utrzymać, bądź podwyższyć i zgłoszonych przez przewodniczących wojewódzkich kolegiów sędziów.

Został on przeprowadzony korespondencyjnie, tj. test wysłano na wskazany adres domowy sędziiego z prośbą o rozwiązanie i przesłanie do PZLA w określonym terminie. Pytania do testu wraz z kluczem odpowiedzi zostały przygotowane przez członków komisji pracujących w składach zatwierdzonych na posiedzeniu plenarnym w dniu 27.04.2013 r. Testy zawierały pytania bezpośrednio związane z przepisami przeprowadzania zawodów, oraz pytania tzw. „problemowe”.

Przyjęta formuła dawała sędziom komfort rozwiązywania w domu, w dowolnie wybranym czasie i bez ograniczenia czasu przeznaczanego na udzielenie odpowiedzi, a jednocześnie obniżała koszty przedsięwzięcia. Weryfikacją

korespondencyjną w listopadzie 2013 r. objętych zostało odpowiednio - w konkurencji skoków - 70 sędziów, rzutów - 50 sędziów oraz w kwietniu 2014 r. w konkurencji biegów - 45 osób.

Mając na uwadze powyższe komisje spodziewały się otrzymania dobrze wypełnionych testów pozwalających na wysoką ocenę. Wstępne wyniki tej tury dla konkurencji skoków i rzutów zaprezentowano na posiedzeniu plenarnym CKS PZLA w dniu 30 listopada 2013 r.

Na tym posiedzeniu zatwierdzone zostały kandydatury sędziów skoków i rzutów, którzy kwalifikowali się do następnego etapu i mogli ubiegać o licencję I stopnia. Weryfikacja w dniu 14 grudnia 2013 r. w Warszawie obejmowała sędziów posiadających dotychczas I licencję specjalistyczną zgłoszonych przez przewodniczących wojewódzkich kolegiów sędziów oraz osoby zatwierdzone na posiedzeniu plenarnym.

Do tej części weryfikacji przystąpiło odpowiednio 14 sędziów w bloku skoków oraz 14 sędziów w bloku rzutów. Druga tura weryfikacji obejmowała rozwiązanie testu oraz egzamin ustny. Testy zostały sprawdzone do połowy stycznia i do końca stycznia komisje były przygotowane do przedstawienia propozycji ostatecznego składu panelu sędziów szczebla centralnego w konkurencji skoków i rzutów.

Z uwagi na trudności z ustaleniem w tym okresie dogodnego terminu na zorganizowanie posiedzenia plenarnego, zatwierdzenie przyznanych licencji w konkurencji skoków i rzutów nastąpiło na rozszerzonym posiedzeniu Prezydium zwołanym w dniu 9 marca 2014 r. w Sopocie.

W tym dniu CKS PZLA przyznało odpowiednio - w bloku skoków I licencję 9 osobom oraz II licencję - 39 osobom, w bloku rzutów - I licencję 14 osobom oraz II licencję - 23 osobom.

Weryfikacja dla sędziów biegów odbyła się na wiosnę 2014 r. W pierwszym korespondencyjnym etapie wzięło udział 45 sędziów biegów zgłoszonych przez przewodniczących WKS. Drugi etap przeprowadzony został w terminie 10-11 maja 2014 r. w Warszawie. Pierwszego dnia odbyło się seminarium, natomiast drugiego - egzamin pisemny i ustny.

W rezultacie tych postępowań w konkurencji biegów na posiedzeniu Prezydium w dniu 23 czerwca 2014 r. CKS przyjęło rekomendacje komisji i przyznało I licencję sędziemu biegów - 12 osobom oraz II licencję sędziemu biegów - 39 osobom. Tu trzeba dodać, że 2 osoby w grupie I i 3 osoby w grupie II przyznany stopień licencji otrzymały warunkowo z uwagi na nieobecność z usprawiedliwionych powodów, z terminem ważności do czasu jesiennego seminarium dla bloku biegów, w którym mogą potwierdzić ważności posiadanych uprawnień.

Zgodnie z ustaleniami członkowie komisji weryfikacyjnych i eksperci zachowali dotychczas posiadane licencje. Natomiast dotychczasowi posiadacze licencji stopnia I lub II, którzy nie przystąpili do weryfikacji otrzymują licencję o jedną kategorię niższą. Kompletny skład panelu sędziów szczebla centralnego w konkurencji skoków, rzutów, biegów został zamieszczony na stronie PZLA. Licencje specjalistyczne są ważne (z wyjątkiem 5 osób w biegach) w okresie od 2014 roku do końca 2017 r.

Na jesieni planowane jest zorganizowanie egzaminu połączonego ze szkoleniem dającym możliwość uzyskania licencji stopnia centralnego przez sędziów posiadających III licencję i zgłoszonych przez przewodniczącego właściwego WKS. W dalszym ciągu prosimy przewodniczących WKS o przesyłanie ewentualnych zgłoszeń poprzez portal cks@pzla.pl.

Licencja sędziiego sportowego

Uruchomiony został elektroniczny system wydawania i przedłużania licencji sędziiego sportowego. We współpracy z firmą Domtel zbudowana została całkowicie nowa aplikacja, która umożliwi przewodniczącym wojewódzkich kolegiów sędziów prowadzenie aktualnej bazy sędziów działających w województwie, składanie wniosków o wydanie licencji po raz pierwszy, jak również ich przedłużanie.

Przewodniczący wojewódzkich kolegiów sędziów lub osoby przez nich wskazane zostali przeszkoleni w zakresie obsługi systemu, którego administratorem jest kol. Filip Moterski. Aktualnie trwa akcja wymiany licencji. Trzy województwa mają już wymianę zakończoną, kolejne trzy złożyły kompletne wnioski, w pozostałych trwają prace związane z weryfikacją danych i kompletowaniem zdjęć.

Podsumowanie zawodów

CKS w oparciu o bezpośrednie relacje członków kolegium na bieżąco monitorowało zawody – w tym Halowe Mistrzostwa Świata, Halowe Mistrzostwa Polski i Pedro's Cup. Zwrócono uwagę przede wszystkim na poziom sędziowania, mogący zapewnić sprawne i bezbłędne przeprowadzenie zawodów. Również pełna mobilizacja i zaangażowanie wszystkich osób, zarówno organizatorów jak i sędziów są niezbędne, aby impreza mogła odnieść sukces organizacyjny, czego przykładem mogą być Halowe Mistrzostwa Świata przeprowadzone w tym roku w Sopotcie.

Obsada zawodów

Zespół obsady, którego koordynatorem jest kol. Henryk Ryll przygotował w omawianym okresie projekty obsady na zawody sezonu biegów przełajowych i sezon letni.

Projekt zawodów na sezon wiosenny zatwierdzony został na posiedzeniu Prezydium w dniu 19 marca 2014 r., natomiast projekt obsady na sezon letni, z wyłączeniem zawodów przewidzianych w kalendarzu do końca maja, został zatwierdzony na posiedzeniu plenarnym w dniu 10 maja 2014 r.

Projekty obsady sędziowskiej zawodów w Łodzi (17-18.05), Postominie (24.05), Białogardzie (24.05), Bielsku-Białej (18.05) i Krakowie (18.05) zostały uzgodnione przez koordynatora z organizatorami lub też członkami kolegium z tych miast i przekazane do realizacji przed terminem posiedzenia plenarnego. Brak ostatecznej wersji kalendarza (zmiany terminów i dodawanie nowych imprez) oraz uzgadniania z sędziami przysparzały wiele trudności w ustaleniu kompromisowej, ostatecznej wersji projektu obsady z odpowiednim wyprzedzeniem.

Zatwierdzona obsada na zawody OOM we Wrocławiu i Mityng „O Różę Kutna” została na posiedzeniu Prezydium w dniu 23 czerwca 2014 r. na roboczo skorygowana z uwagi na zgłoszoną przez sędziów niemożność sędziowania na tych zawodach w określonym czasie.

Odrębnym zadaniem było przygotowanie obsady sędziowskiej na Halowe Mistrzostwa Świata w Sopotcie. W tej kwestii Kolegium podjęło przygotowania we współpracy z Pomorskim Wojewódzkim Kolegium Sędziów. Wstępnie została oszacowana wymagana liczba sędziów, do których przesłano ankietę obejmującą informację o terminie i warunkach sędziowania oraz zapytanie o znajomość języka angielskiego. Na posiedzeniu plenarnym w dniu 30.11.2013 r. zatwierdzono obsadę kierowniczych funkcji sędziowskich oraz kandydatury sędziów, którzy na podstawie wyników ankiety wyznaczeni zostali do pełnienia innych funkcji sędziowskich na tych zawodach.

Przyjęto założenie, że obsada na HMP seniorów, które odbywały się w Sopocie dwa tygodnie wcześniej będzie opierała się bazie obsady na HMS, gdyż zgodnie z ustaleniami z IAAF Mistrzostwa Polski były próbą generalną przed zasadniczą imprezą. Prace trwały kilka miesięcy, a ostateczny skład zatwierdzony został na początku roku 2014.

Przygotowano i zatwierdzono obsadę na zawody HMP juniorów w Spale, która zgodnie z ustaleniami nie uwzględniała sędziów wyznaczonych na HMS. Obsadę na pozostałe zawody klasy M i MM rozgrywane w okresie 23.01.2014 r. do końca maja 2014 r. została zatwierdzona na posiedzeniach Prezydium w dniach 8.01.2014 r. oraz 28.04.2014 r.

Należy jeszcze wspomnieć, że na prośbę organizatora i po uzyskaniu wyjaśnień od sędziego głównego zawodów oraz firmy Domtel zmieniono obsadę na MP w biegu na 10000 m w Białogardzie poprzez wycofanie z obsady 2 sędziów - kierownika technicznego i jednego startera.

Odnaczenia i podziękowania

CKS PZLA po rozpatrzeniu wniosków o nadanie odznaczenia „Zasłużony Sędzia LA” nadesłanych z województwa pomorskiego postanowiło przyznać odznaczenia Kolegom:

Maciej Jakubowski

Henryk Rybicki

Hubert Tobias

Serdecznie gratulujemy!

Na posiedzeniu z udziałem przewodniczących wojewódzkich kolegiów sędziów przewodniczący CKS PZLA Janusz Krynicki podziękował wieloletnim członkom za aktywną i kreatywną działalność w Kolegium. Z tej okazji pamiątkowymi plaketkami zostali uhonorowani **kol. kol. Tadeusz Majsterkiewicz, Andrzej Ojrzyński, Hanna Sikora, Anna Barbara Szymańska.**

„Poniżej publikujemy otrzymane od komisji weryfikacyjnej starterów testy, które rozwiązywali uczestnicy szkolenia w Grudziądzu. Zamieszczone testy zawierają odpowiedzi uznane za prawidłowe przez komisje weryfikacyjną.”

Sebastian Świerc

Szkolenie i egzaminy na licencję startera

W dniach 8-9 listopada 2014 w Grudziądzu odbyły się szkolenie oraz egzamin na licencje specjalistyczne sędziego startera I i II stopnia z udziałem 39 sędziów z całej Polski. Szkolenie obejmowało m.in. takie aspekty pracy startera jak:

- a) Bezpieczeństwo podczas zawodów,
- b) Rola i zadania arbitra startu,
- c) Rozmieszczenie i współpraca sędziów zespołu starterów,
- d) Próba zerowa,
- e) Rozpatrywanie protestów dot. falstartów.

Egzamin składał się z 4 części:

- a) Analiza materiału wideo – maksymalna nota to 20 punktów za ocenę 10 startów na zawodach różnej rangi od Igrzysk Olimpijskich do zawodów szkolnych
- b) Część praktyczna - 10 punktów – starty na bieżni w hali z udziałem młodzieży w roli zawodników Mistrzostw Polski, Ocena w oparciu o:
  - zarządzanie procedurą startu (ustawienie zawodników, sposób i czas wydawania komend, kontrola pozycji zawodników),
  - podejmowanie decyzji (czy start był prawidłowy, współpraca z drugim starterem, przekazywanie zawodnikom informacji w przypadku przerwania biegu)
  - predyspozycje osobowościowe (opanowanie, spostrzegawczość, barwa i brzmienie głosu, szacunek dla zawodników)
- c) Analiza przypadku – 40 punktów – za podjęcie decyzji w 10 opisanych problemowych sytuacjach
- d) Test wiedzy ogólnej – 30 punktów – 30 pytań z zakresu przepisów dot. startu, obowiązujących wytycznych dla starterów oraz współpracy z innymi osobami funkcyjnymi na zawodach.

W pracach komisji szkoleniowo - egzaminacyjnej wzięli udział: **Jerzy Witwicki, Maciej Jakubowski, Ryszard Włoka, Aleksander Tynelski, Sebastian Świerc.**

Wszystkie prace podpisane były przez zawodników kodem zamiast nazwiskiem, aby zapewnić możliwie spójny i obiektywny system oceniania. Poniżej pytania egzaminacyjne oraz odpowiedzi, na podstawie, których dokonywana była ocena prac wszystkich sędziów.

Egzamin na licencję startera - odpowiedzi

Analiza filmu

1. <http://www.youtube.com/watch?v=joOE2hskUmo>
Start ok
2. <http://www.youtube.com/watch?v=2CXDtqYSrZk>
Czerwono-czarna, tor 7, falstart
3. <http://www.youtube.com/watch?v=vFKpJC-xpQw>
Żółto-czarna, tor 3, falstart (wielobój)
4. <http://www.youtube.com/watch?v=u6xrKwKvODA>
Żółta, tor 6, prowokacja
5. <http://www.youtube.com/watch?v=M6SJ5gDJbXc>
Czerwono-czarna, tor 4, falstart
6. <http://www.youtube.com/watch?v=3n6KOb1sLQ>
Czerwono-czarna, tor 4, falstart

8. <http://www.youtube.com/watch?v=k-rWjhUPFMs>
Czerwono-czarna, tor 2, falstart
9. <http://www.youtube.com/watch?v=zeDW6M2fx5M>
Żółta, tor 3
10. <http://www.youtube.com/watch?v=HyW4TR6kp6Q>
Zielona, niestabilny lub żółta tor 4 i/lub 3

Analiza przypadku - odpowiedzi

1. Po przyjęciu przez wszystkich 8 zawodników pozycji „gotów” w biegu na 100m, zawodnik na torze 3 drgnął nie tracąc przy tym żadnego z punktów podparcia, po czym zawodnik na torze 6 wybiegł z bloków, mimo iż starter nie oddał strzału. Opisz postępowanie startera oraz arbitra.

Odpowiedź:

Starter: DQ tor 6 i kartka czerwono-czarna

Arbiter: nic

2. W chodzie na 5000m K, po komendzie „na miejsca” jedna z zawodniczek ustawiła prawą stopę nad linią startu (pięta opierała się przed linią startu natomiast połowa buta wystawała nad linią nie dotykając jej). Kto i jakie działanie powinien podjąć?

Odpowiedź:

Starter puszcza bieg (pozycja prawidłowa)

3. Bieg na 800m K. Po komendzie „na miejsca” zawodniczka na torze 6 podbiega do linii i przyjmuje pozycję startową. Niestety zbyt mocno wychyliła się do przodu i łapiąc równowagę dotknęła na chwilę stopą linii startowej, po czym – w chwili, gdy cofała stopę – padł strzał startera. Opisz, co powinien zrobić: starter odwołujący, starter, arbiter startu.

Odpowiedź:

Starter odw. i/lub starter: odwołuje start

Starter: zielona kartka

Arbiter: nic

4. W biegu na 60m (Halowe Mistrzostwa Polski), zawodnik na torze 4 wpadł w strzał startera. Mimo odstrzelenia falstartu zawodnicy nie zatrzymali się i ukończyli bieg. Kto i jaką powinien podjąć decyzję?

Odpowiedź:

Arbiter startu: DQ tor 4 i wniosek do arbitra biegów o powtórzenie biegu

Arbiter biegów: decyzja o terminie powtórzenia biegu

5. Finał biegu na 110m ppł. M na MPS. Po komendzie „gotów” zawodnik na torze 6 bardzo szybko uniósł biodra, ale zamiast znieruchomieć – kontynuuje powolne wychylenie do przodu. Starter zwleka z oddaniem strzału czekając aż zawodnik znieruchomieje. Jednak zawodnik nadal „pływie” aż w końcu traci

równowagę i przewraca się na bark za linią startu. Starter podaje komendę „powstań”. Opisz dalsze kroki startera odwołującego, startera i arbitra.

Odpowiedź:

Starter odw.: nic

Starter: wniosek do arbitra o żółtą kartkę dla toru 6

Arbiter: żółta kartka dla toru 6

6. Bieg na 100m K MPJ. Po komendzie „gotów” zawodniczki przyjmują właściwą pozycję startową. Nagle na trybunie rozlega się krzyk kibica „dawaj Magda!”. W tym momencie zawodniczka na torze 7 (o imieniu Magda) wybiega z bloku i jednocześnie pada strzał startera. Aparatura falstartowa wysłała do startera sygnał o falstartcie. Starter odwołujący i starter oddają strzały odwołujące bieg. Starter po sprawdzeniu zapisów z aparatury podejmuje decyzję o dyskwalifikacji zawodniczki na torze 7. Pokazana zostaje czerwono-czarna kartka. Zawodniczka składa protest tłumacząc to okrzykiem z widowni. Jaką decyzję i kto powinien ją podjąć?

Odpowiedź:

Arbiter: uznanie protestu i zmiana decyzji startera

Starter: zielona kartka dla wszystkich

7. Jesteś arbitrem startu. na MPS. W biegu na 100m M strzał do biegu pada w chwili, gdy twoim zdaniem zawodnik na torze 5 wykonywał delikatny ruch do tyłu. Starter podejmuje decyzję o dyskwalifikacji tego właśnie zawodnika. Aparatura pokazuje, iż jego czas reakcji wyniósł 0.328s. Asystent na polecenie startera pokazuje czerwono-czarną kartkę. Zawodnik opuszcza bieżnię nie protestując. Jakie kroki powinieneś podjąć?

Odpowiedź:

Zmienić decyzję startera, przywrócić zawodnika z toru 5 do udziału w ponownym starcie oraz pokazać mu żółtą kartkę

8. W biegu na 110m przez płotki po komendzie „gotów” wszyscy zawodnicy przyjęli bezzwłocznie tą pozycję z wyjątkiem zawodnika na torze 3, który podnosi się bardzo wolno i po upływie ok. 3 sekund nadal jest w ruchu. W tym momencie, mimo braku sygnału do startu, wybiegają z bloków zawodnicy na torach 7 i 8. Starter odwołujący oddaje strzał. Co powinni zrobić starter i arbiter?

Odpowiedź:

Starter: strzał odwołujący i wniosek do arbitra o żółtą kartkę dla toru 3

Arbiter: żółta kartka dla toru 3

9. Bieg na 400m K. Po komendzie „na miejsca” wszystkie zawodniczki zajęły prawidłowe pozycje w blokach. Po komendzie „gotów” zawodniczka na torze 8 zamiast przyjąć pozycję „gotów” – wybiegła z bloku i po 3 krokach zatrzymała się. Pozostałe zawodniczki – nadal w pozycji gotów. W tym momencie padł strzał startera. Opisz, co powinien zrobić: starter odwołujący, starter, arbiter.

Odpowiedź:

Starter odwołujący i/lub starter: strzał odwołujący

Starter: wniosek do arbitra o żółtą kartkę dla toru 8

Arbiter: żółta kartka dla toru 8

10. MPS, eliminacje 100m K z użyciem aparatury falstartowej. W 1. serii aparatura zasygnalizowała falstart zawodniczki na torze 8 podając jej czas reakcji 0.090 s. Zawodniczka została zdyskwalifikowana i opuściła bieżnię. W 2. serii startuje siedem zawodniczek, tor 8 – wolny. Mimo iż zdaniem starterów start tej serii był prawidłowy, aparatura wysłała starterowi sygnał o falstartcie. Bieg został wstrzymany. Po analizie czasów reakcji okazało się, że aparatura wykryła falstart na torze 8 – czas reakcji 0.089 s., Kto i jaką decyzję powinien podjąć.

Odpowiedź:

Starter: zielona kartka dla wszystkich, polecenie wyłączenia sygnału falstartowego dla toru 8

Arbiter startu: anulowanie DQ dla toru 8 z serii 1 oraz wniosek do arbitra biegów o umożliwienie ponownego startu tej zawodniczce

Arbiter biegów: decyzja o sposobie oraz terminie biegu dla tej zawodniczki

Test ogólny - odpowiedzi

1. Jak powinien postąpić starter, jeżeli w biegu na 100m zawodnik po komendzie „gotów” przerwał procedurę startu przez podniesienie ręki?

Odpowiedź:

Podać komendę „powstań”, zapytać zawodnika o przyczynę podniesienia ręki, w zależności od powodu pokazać wszystkim zieloną kartkę lub zawnieść do arbitra o żółtą kartkę

2. W biegu na 400m zawodnik nie przyjął pozycji „gotów”, a starter dał sygnał do startu. Zauważył to starter odwołujący. Jaka powinna być jego reakcja?

Odpowiedź:

Oddać strzał odwołujący i poinformować startera, jaki był powód

3. Czy i na jakich zasadach mogą startować kobiety wspólnie z mężczyznami w biegach rozgrywanych na stadionie?

Odpowiedź:

Dystans 5000m i dłuższe: dopuszczalny wspólny start.

Dystanse krótsze: bez uznania wyników rekordowych i klas sportowych

4. Na starcie do biegu na 2000m zgłosiło się 18 zawodników. Na konferencji technicznej ustalono, że bieg odbędzie się w jednej serii. W jaki sposób starter powinien w tym przypadku zorganizować start?

Odpowiedź:

Start z 2 linii z podziałem na 2 grupy (2/3 zawodników i 1/3 zawodników)

5. Co winien uczynić starter korzystający z aparatury do wykrywania falstartów i wiedząc o jej czasami niewłaściwej sygnalizacji, jeżeli usłyszał sygnał w słuchawkach, a jednocześnie nie zauważył żadnej nieprawidłowości ze strony startujących?

Odpowiedź:

Odwołać start, sprawdzić zapisy z aparatury i podjąć dalszą decyzję

6. W trzeciej i ostatniej serii biegu na 110m ppł po strzale startera wszyscy zawodnicy wybiegli za wyjątkiem zawodnika na torze trzecim, któremu blok startowy przesunął się do tyłu powodując jego upadek. Jaka winna być reakcja startera?

Odpowiedź:

Odwołać start i pokazać wszystkim startującym zieloną kartkę

7. Jak powinien postąpić starter, gdy zawodnik po komendzie „na miejsca” zwleka z zajęciem swojego miejsca, bo wg niego wieje zbyt silny, przeciwny wiatr?

Odpowiedź:

Podać komendę „powstań”, zawnieioskować do arbitra o żółtą kartkę dla tego zawodnika

8. Wymień przypadki, w których starter nie powinien dopuścić zawodnika do startu.

Odpowiedź:

- brak zawodnika na liście startowej
- brak wymaganego numeru startowego
- nieodpowiednie obuwie
- nieodpowiedni strój

9. Na zawodach okręgowych do biegu na 1500m zgłosiło się trzech zawodników i jedna zawodniczka. Organizator chce, aby startowali w

jednym biegu z uwagi na zapadający zmrok. Jak winien postąpić starter?

Odpowiedź:

Umożliwić wspólny start i poinformować, że wyniki będą nieoficjalne

10. Które z poniższych zadań należą do obowiązków koordynatora startu (zaznacz - K), startera (zaznacz-S), asystenta startera (zaznacz-A), innej osoby (zaznacz-I) – można zaznaczyć więcej niż jedną osobę, lecz w pierwszej kolejności trzeba podać, kto ma najwyższe kompetencje.

Odpowiedź:

- **I** Kontrola badań lekarskich
- **K** Zapoznanie się z regulaminem zawodów (zasady awansu do finału, program minutowy, ilości serii itp.)
- **I** Wydawanie poleceń Arbitrowi Biegów
- **I** Dokonanie zmian torów w biegu finałowym
- **K** Pobranie sprzętu używanego przy starcie oraz sprawdzenie, dokonanie prób połączeń z aparaturą mety i rozdzielenie sprzętu między poszczególnych członków zespołu
- **K** Uzgodnienie zasad współpracy z bramką, metą, sędziami torowymi
- **S** Zapoznanie się z oznakowaniem bieżni
- **A** Pokazywanie ostrzeżeń zawodnikom w postaci kartki (informowanie o falstartcie)
- **K** Kompletowanie dokumentacji komisji startu i jej przechowywanie po zawodach
- **A** Sprawdzanie zgodności numerów startowych u zawodników z listą startową
- **I** Upewnienie się o prawidłowości ustawienia wysokości płotków
- **A** Ustawianie zawodników na wyznaczonych miejscach startu (torach)
- **I** Sprawdzenie czy została ustawiona pierwsza przeszkoda · w biegu na 1500m z przeszkodami junierek młodszych
- **I** Sprawdzanie właściwości ubiorów startowych i obuwia (kolce)
- **I** Reagowanie na nieprawidłowości podczas biegu rozgrywanego po torach
- **A** Wyposażanie zawodników w numery samoprzylepne na biodro
- **A** Przekazywanie na metę informacji o zmianach w liście startowej

11. Przedstaw na schematach i krótko uzasadnij ustawienie zespołu starterów na starcie (starter główny i 2 dwóch starterów odwołujących), jeżeli na stadionie są odpowiednie urządzenia nagłaśniające:

- w biegach na prostej,

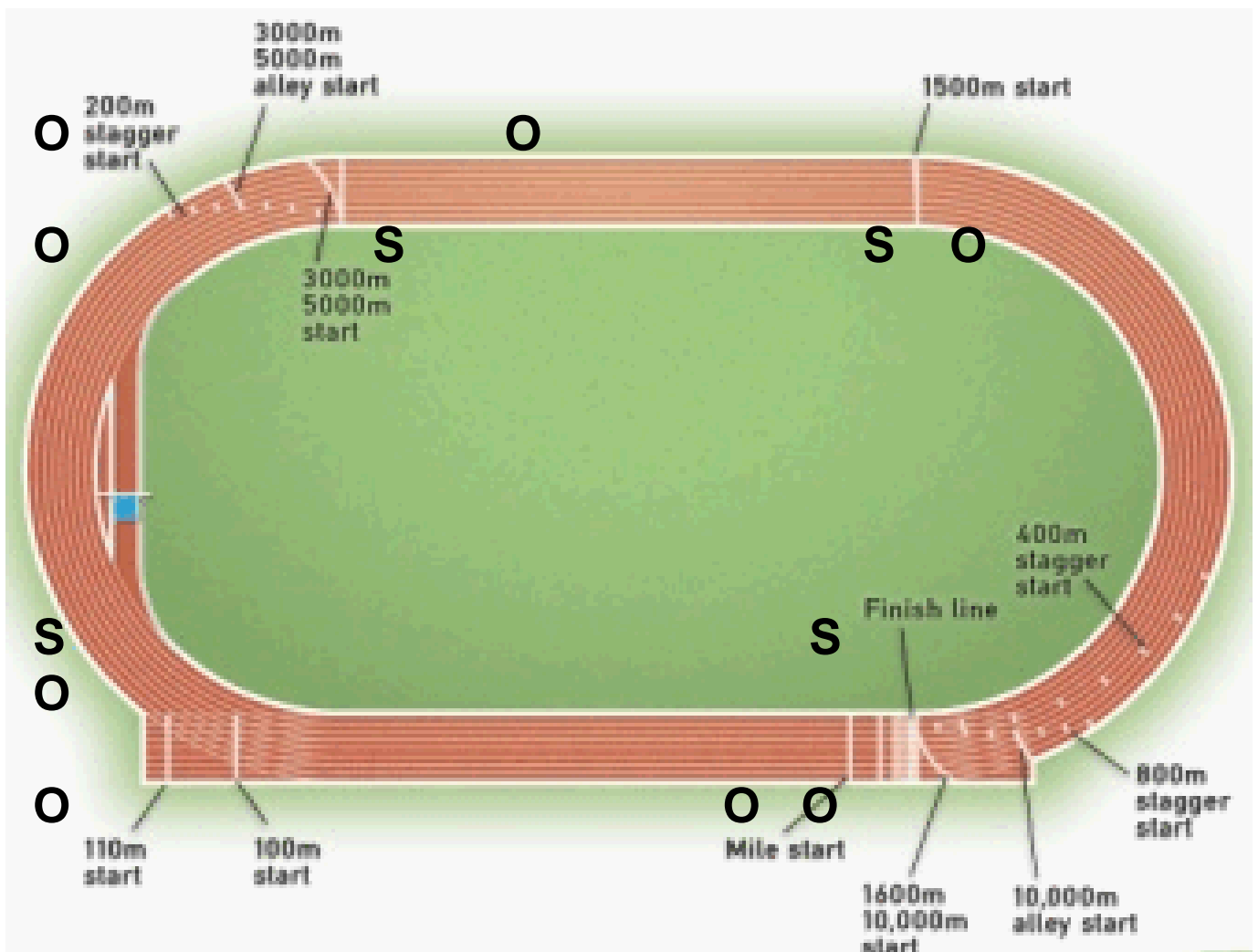
- w biegu na 200m,
- w biegu na 1500m,
- w biegu na 10 000m (start z dwóch linii startowych)

Odpowiedź:

Starter: nagłośnienie umożliwia zajęcie takiej pozycji by widzieć zawodników pod wąskim kątem

1 Odwołujący – skupia się na zawodnikach na wewnętrznej połowie bieżni (1 linii startowej)

2 Odwołujący – skupia się na zawodnikach na zewnętrznej połowie bieżni (2 linii startowej)

12. Po komendzie „na miejsca” jeden z zawodników wydaje głośne okrzyki. Jaka powinna być decyzja startera?

Odpowiedź:

Podać komendę „powstań”, zawioskować do arbitra o żółtą kartkę dla tego zawodnika

13. Gdzie w biegu na 1500m i 2000m z przeszkodami kobiet znajduje się pierwsza przeszkoda? (Można przedstawić na schemacie stadionu)

Odpowiedź:

1500m: za linią mety

2000m: przed rowem z wodą

14. Czy na starcie w biegu na 3000 m zawodnik po komendzie „na miejsca” może podpierać się ręką o podłoże nie dotykając, ani nie przekraczając linii startu?

Odpowiedź:

Nie może

15. Jak opisuje asystent startera na liście (karcie) startowej informację o zawodniku startującym:

Odpowiedź:

- W serii trzeciej na torze ósmym **8/3**
  - Na torze pierwszym w serii piątej **1/5**
  - W serii dziesiątej na torze trzecim **3/10**
  - Na torze pierwszym w serii drugiej **1/2**
16. W biegu na 1500m M startuje 18 zawodników. Po komendzie „na miejsca” zawodnicy podbiegają do linii startu. Zawodnik A opiera się łokciem o zawodnika B, zawodnik B traci równowagę i popycha zawodnika C. Ten z kolei wybiega tuż przed strzałem startera. Starter odwołujący wstrzymuje bieg. Jaka powinna być decyzja startera?

Odpowiedź:

Zielona kartka dla wszystkich

17. W serii biegu na 100 m K startują tylko 2 zawodniczki: na torze 3 i 4. Zawodniczka na torze 3 popełniła falstart. Jakie decyzje powinien podjąć starter wobec zawodniczki na torze 3 i zawodniczki na torze 4?

Odpowiedź:

Tor 3 DQ i czerwono-czarna kartka; tor 4 ponowny start

18. W biegu na 60 m M (zawody halowe) po prawidłowym starcie, przypadkiem wypalił pistolet startera odwołującego. Mimo tego zawodnicy nie zareagowali i ukończyli bieg. Jaka powinna być decyzja startera? Jaka arbitra startu? Jaka arbitra biegów?

Odpowiedź:

Starter: nic

Arbiter startu: nic

Arbiter biegów: nic

19. Kto na Mistrzostwach Polski powinien przeprowadzać test zerowy broni startowej?

Odpowiedź:

Sędzia główny fotofinisz, starter, arbiter startu, arbiter biegów

20. Jaka powinna być decyzja startera i arbitra startu w biegu na dystansie 200 m M w sytuacji, gdy aparatura do wykrywania falstartów wykazała zbyt szybką reakcję na strzał u wszystkich 8 startujących zawodników?

Odpowiedź:

Starter: zielona kartka dla wszystkich i polecenie odłączenia aparatury

Arbiter: nic

21. Na mityngu klasy MM w Krakowie, startują zawodnicy z różnych krajów. W jakim języku starter winien podawać komendy startowe?

Odpowiedź:

Polski

22. W jakich sytuacjach określamy start zawodnika, jako "start niestabilny"?

Odpowiedź:

Nieumyślna utrata równowagi podczas ustawiania się przy linii startu w pozycji wysokiej

23. Który wynik z próby zerowej jest prawidłowy (otocz owalem):

Odpowiedź:

a) 0.01

b) -0.0009

c) -0.001

d) 0.0011

24. W biegu przełajowym z udziałem dużej liczby startujących, starter w chwili dania sygnału do biegu zauważył, iż trzech zawodników ma stopy na linii startu. Jaka winna być reakcja startera i dlaczego?

Odpowiedź:

Bez reakcji: znikoma korzyść tych zawodników, małe prawdopodobieństwo na przeprowadzenie idealnego startu, trudność w zatrzymaniu i powtórzeniu biegu)

25. Kto jest „przełożonym” i określa zadania dla startera, arbitra startu oraz startera międzynarodowego na Mistrzostwach Świata Seniorów?

Odpowiedź:

Starter – koordynator

Arbiter startu – ITO

Starter międzynarodowy – Delegat Techniczny IAAF

26. HME Weteranów, Toruń 2015. W eliminacjach biegu na 60m M jeden z zawodników po komendzie na miejsca zamiast zająć miejsce w bloku przyjął pozycję jak do biegu na 800m., Jaka powinna być decyzja startera?

Odpowiedź:

Podać komendę „gotów” (pozycje startowe prawidłowe)

27. HME Weteranów, Toruń 2015. Ile falstartów można popełnić w biegu na 60m? Ile falstartów w wielobożowym biegu na 60m?

Odpowiedź:

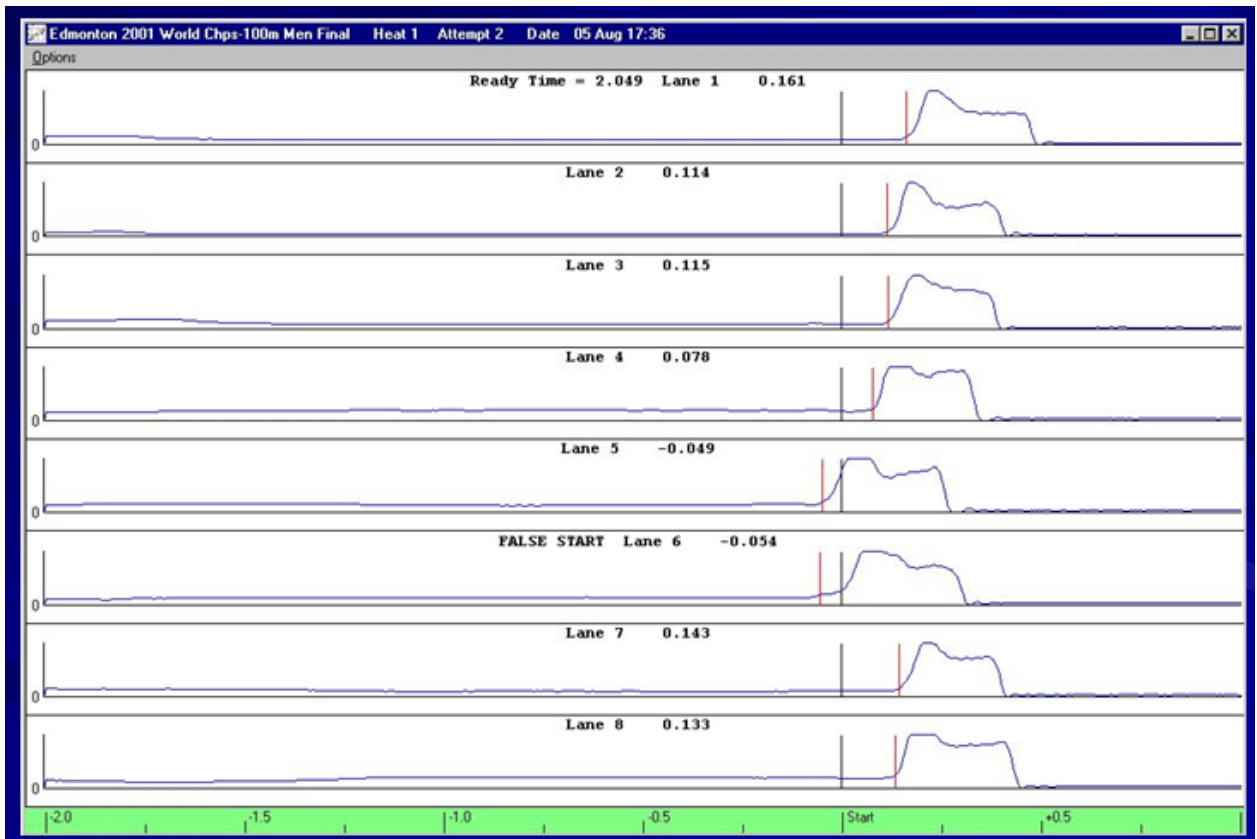
Zarówno w konkurencjach indywidualnych jak i wielobożowych każdy zawodnik ma prawo do 1 falstartu

28. Na zawodach z użyciem aparatury falstartowej w biegu na 100 m, zawodnik drgnął, uruchamiając aparaturę, która zasygnalizowała falstart. Jaką decyzję winien podjąć starter? Uzasadnij.

Odpowiedź:

Podać komendę „powstań”, zawnieść do arbitra o żółtą kartkę dla tego zawodnika (mimo uruchomienia aparatury falstartowej nie doszło do utraty kontaktu dłoni z podłożem ani stóp z blokiem)

29. Jaka powinna być decyzja startera w oparciu o poniższy wykres?

Odpowiedź:

DQ i czerwono-czarna kartka dla torów 5 i 6

30. Jaka powinna być decyzja startera w oparciu o poniższy wydruk?

Race name	:	100H
Heat number	:	3
Starter name	:	JOHN
Ready -> Start:	:	1,84 sec
IAAF setting	:	0,100 sec
Lane	Signal	Time
10	000	
9	004	
8	OK	215 0,266
1 7	FALSE	244 -0,023
6	OK	200 0,199
5	FALSE	236 0,099
4	OK	190 0,156
3	OK	239 0,202
2	OK	244 0,197
1	OK	256 0,234
TimeTronics, div of IE		
FalseStart II System		
Start number: 18		

Odpowiedź:

DQ i czerwono-czarna kartka dla toru 7

Andrzej Podgórski, Stanisław Tarnawski - ZWKS

Kursokonferencja Międzyzdroje 2014

W dniach 13-16.03.2014 r w Międzyzdrojach odbyła się kolejna edycja kursokonferencji WKS województwa zachodniopomorskiego i wielkopolskiego.

Zachodniopomorskie Kolegium Sędziowskie już po raz dziesiąty było organizatorem takiej kursokonferencji. Wzorem dla nas były organizowane od lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku spotkania sędziów wielkopolskiego WKS.

W 2005 roku zarząd zachodniopomorskiego WKS po raz pierwszy zorganizował kursokonferencję, która odbyła się w Morzyczynie. W kolejnych latach spotkania sędziów odbywały się w 2006r w Morzyczynie, w latach 2007/2008 w Międzyzdrojach, 2009/2010 w Ustroniu Morskim, aby ponownie od 2011r. ponownie wrócić do Międzyzdrojów.

W poprzednich latach mieliśmy zaszczyt gościć różnych gości z Centralnego Kolegium Sędziów z jego przewodniczącym Januszem Krynickim na czele. Wraz z sędziami szczecińskimi i poznańskimi udział w konferencji w latach poprzednich brali sędziowie z województw dolnośląskiego, opolskiego, pomorskiego, kujawsko-pomorskiego.

W tym roku w kursokonferencji wzięło udział 66 uczestników. Najwięcej gościliśmy w 2008r, kiedy to w kursokonferencji wzięło udział 102 uczestników.

Celem organizowanych konferencji jest przypomnienie uczestnikom obowiązujących przepisów rozgrywania zawodów lekkoatletycznych. Zapoznawano również ze wszystkimi zmianami, jakie zostały wprowadzone w przepisach lekkoatletycznych. W trakcie prowadzonych wykładów wykorzystywane są różne techniki prezentacji audiowizualnej począwszy od zdjęć, filmików, prezentacji multimedialnych.

Niezaprzeczalnym atutem tych spotkań była również integracja środowiska sędziowskiego oraz wymiana doświadczeń pomiędzy sędziami.

W tym roku na kursokonferencji gościliśmy członków CKS panów Henryka Rylla i Wojciecha Krokoszyńskiego Zajęcia dla uczestników kursokonferencji podzielone były na bloki:

1. Blok biegów – prowadzący Waldemar Mroczyński WWKS, Wiesław Sierpowski WWKS, Andrzej Podgórski ZWKS.
2. Blok chodu sportowego – prowadzący Waldemar Mroczyński WWKS, Jerzy Pater ZWKS.
3. Blok startów – prowadzący Andrzej Laskowski ZWKS,
4. Blok skoków - prowadzący Zbigniew Żukowski ZWKS, Bogdan Zborowski ZWKS.
5. Blok rzutów – prowadzący Henryk Ryll CKS, Ludwik Świerczyński ZWKS, Andrzej Sucholas ZWKS
6. Sport niepełnosprawnych – prowadzący Jan Pienio ZWKS

W trakcie zajęć uczestnicy kursokonferencji mieli okazję wysłuchać relacji sędziów stanowiących obsadę sędziowską rozgrywanych w Sopocie Halowych Mistrzostw Świata.

Prowadzący musieli również wykazać się dużą znajomością obowiązujących przepisów wraz ze zmianami wprowadzonymi w listopadzie 2013r., aby rzeczowo odpowiadać na zadawane z sali pytania.

Pan Wojciech Krokoszyński przedstawił uczestnikom konferencji założenia teleinformatycznego systemu zgłaszania oraz wyrabiania licencji sędziowskich.

Rezydencja „KORAB” w Międzyzdrojach, która gościła uczestników spotkania znajduje się w bezpośredniej bliskości stadionu. Umożliwia to przeprowadzenie również zajęć praktycznych na płycie stadionu. Niestety niesprzyjająca aura zmusiła organizatorów do zmiany programu i rezygnację z zajęć na stadionie.

W latach poprzednich takie zajęcia odbywały się również na płycie stadionu. W ostatnim dniu konferencji wytypowani sędziowie ZWKS zdawali również test weryfikacyjny na III klasę specjalistyczną. Został również omówiony kalendarz imprez na 2014r

Tegoroczne jak również poprzednie spotkania upłynęły w miłej i przyjemnej atmosferze, a jej uczestnicy w dobrych humorach przez zbliżającym się sezonem letnim rozjechali się do domów

Wojciech Krokoszyński

SPRAWOZDANIA SĘDZIOWSKIE 2014

W sezonie 2014 do Centralnego Kolegium Sędziów Polskiego Związku Lekkiej Atletyki wpłynęło **148** sprawozdań sędziowskich / **126** w wersji elektronicznej/e/ i **22** w wersji pisemnej/p/ w tym:

- ❖ **Sędzia Główny Zawodów 59 /47e, 12p/**
- ❖ **Sędzia Główny konkurencji 45 /41e, 4p/**
- ❖ **Arbiter 37 /31e, 6p/**
- ❖ **Kierownik Techniczny 7**

W porównaniu z ubiegłym sezonem 60% sprawozdań pozwalało jedynie stwierdzić, iż zawody się odbyły, jest to około 20% mniej w porównaniu z ubiegłym sezonem, wystąpiła w tym przypadku zauważalna poprawa.

Do wyróżniających się sprawozdań należały sprawozdania całej grupy sędziów chodu oraz kolegów Franciszka Waszkiewicza, Tadeusza Stawickiego, Edwarda Wiśniewskiego, Stanisława Tarnawskiego, Przemysława Otomańskiego, Andrzeja Chmielewskiego, Waldemara Sadłowskiego, Jacka Basisty, Ewy Małczyk, Tadeusza Majsterkiewicza, Mirosława Makaruka i Jana Roszkowskiego.

Na podstawie ich treści można było właściwie ocenić przygotowanie i przebieg zawodów. Niepokojącym faktem, tak jak w 2013 roku, jest znikoma ilość sprawozdań Kierowników Technicznych zawodów.

Ponieważ KT odpowiada za prawidłowe przygotowanie stadionu do zawodów uważam, iż w sezonie 2015 należy położyć większy nacisk na obligatoryjne wyznaczanie KT na zawody klasy M i MM. Przy założeniu, że ich sprawozdania będą

rzetelne otrzymamy rzeczywisty obraz stadionów, na których będą się rozgrywały zawody.

Proponuję, aby w sezonie 2015 zbierać tylko sprawozdania od Sędziów Głównych Zawodów i Kierowników Technicznych. Arbitrzy powinni przysyłać swoje sprawozdania tylko wtedy, kiedy sytuacja zmuszała ich do interwencji w trakcie zawodów. Niestety analizie nie zostały poddane sprawozdania SGZ z Halowych Mistrzostw Polski oraz Halowych Mistrzostw Świata, ponieważ ich nie otrzymaliśmy.

Z treści nadesłanych sprawozdań wynika, iż w nadchodzącym sezonie w trakcie przygotowania zawodów oraz w czasie ich przebiegu należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

1. Prawidłowe i wczesne powiadomianie sędziów o zakwaterowaniu oraz miejscu i czasie rozpoczęcia zawodów, nie o wszystkich zawodach sędziowie byli informowani w sposób prawidłowy
2. Zapewnienie dostatecznej ilości sędziów umożliwiającej prawidłowy przebieg zawodów, były takie zawody gdzie wprowadzano dodatkowe konkurencje, co powodowało poważne problemy z obsadą
3. Prawidłowe ułożenie programu minutowego, były takie zawody gdzie program minutowy nie uwzględniał ilości startujących, co powodowało znaczne opóźnienia
4. Prawidłowe przygotowanie obiektu, były sporadyczne przypadki złego przygotowania stadionów zawodów, ale należy stwierdzić, iż w porównaniu z ubiegłym sezonem poziom ten wzrósł bardzo znacznie, jako przykłady wymienię wszystkie imprezy mistrzowskie oraz Memoriał im. Kamili Skolimowskiej
5. Komunikacja zespołów sędziowskich w celu uniknięcia wzajemnego „przeszkadzania” w trakcie rozgrywania konkurencji również uległa znacznej poprawie, nieprawidłowości występowały sporadycznie
6. Nie wystąpił brak badań lekarskich zawodników na imprezach rangi M i MM
7. Nie do końca wyeliminowano z kalendarza rozgrywanie dużej ilości zawodów tego samego dnia, obniża to ich klasę sportową
8. Wystąpiło większe zwracanie uwagi na sprawy bezpieczeństwa przez organizatorów, SGZ, DT i KT
9. Poprawiła się współpraca komisji startu ze Spikerem zawodów

10. Poinformowano o dwóch przypadkach nagannego zachowania sędziego /podkarpackie i kujawsko-pomorskie, / ale ta sprawa leży w gestii lokalnych WK

11. W trakcie Mitingu w Poznaniu na skutek wprowadzenia dodatkowych konkurencji i nie poinformowaniu o tym SGZ wystąpiły poważne problemy techniczne uniemożliwiające prawidłowy przebieg zawodów. W trakcie tych zawodów zawodnik uzyskał wynik kwalifikujący go do udziału w Mistrzostwach Europy. Wynik mierzony był zwykłą taśmą niespełniającą wymogów IAAF. Nie było protokołów pomiaru sprzętu, dane spisywano na zwykłej kartce, takie sytuacje nie powinny mieć miejsca a wynik zawodnika powinien być unieważniony

Sebastian Świerc, Michał Sadłowski – redakcja W. Krokoszyński

Próba zerowa

Art. 165 p. 19 przepisów IAAF na lata 2014-2015 określa wymóg przeprowadzania próby zerowej dla systemu fotofinisz. Próbę tą należy przeprowadzić przed każdą sesją i dla każdej linii mety (np. 2 linie mety na hali), na którą wbiegać będą zawodnicy.

Celem tego testu jest upewnienie się, że pomiar czasu jest automatycznie uruchamiany przez wystrzał z pistoletu startowego oraz że całkowite opóźnienie pomiędzy momentem wystrzału (lub jego odpowiednikiem wizualnym np. z pistoletu elektronicznego) a uruchomieniem systemu mierzącego czas jest stałe i nie większe od 0,001 s.

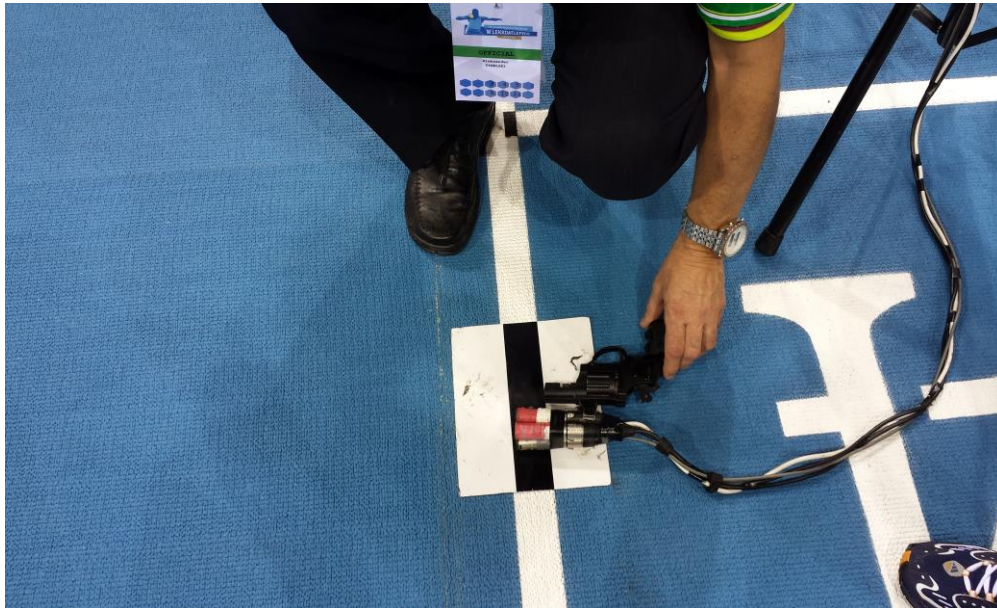
Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie próby zerowej to ITO/sędzia główny fotofiniszu we współpracy z starterem międzynarodowym/ arbitrem startu/ koordynatorem startu i starterem.

Próba polega na przyłożeniu broni startowej do bieżni na równi z bliższą krawędzią linii mety lufą w kierunku biegu.

Zaleca się położenie na bieżni pod lufą broni metalowej lub plastikowej płytki z linią mety w kolorze czarnym. Płytki ta zapewnia lepszy kontrast do odczytu na zdjęciu błysku z broni oraz zabezpiecza linię mety przed zabrudzeniem lub uszkodzeniem podczas wystrzału.

W momencie oddawania strzału należy pamiętać by nie zasłaniać linii mety oraz uzgodnić moment wystrzału z sędzią głównym fotofiniszu.

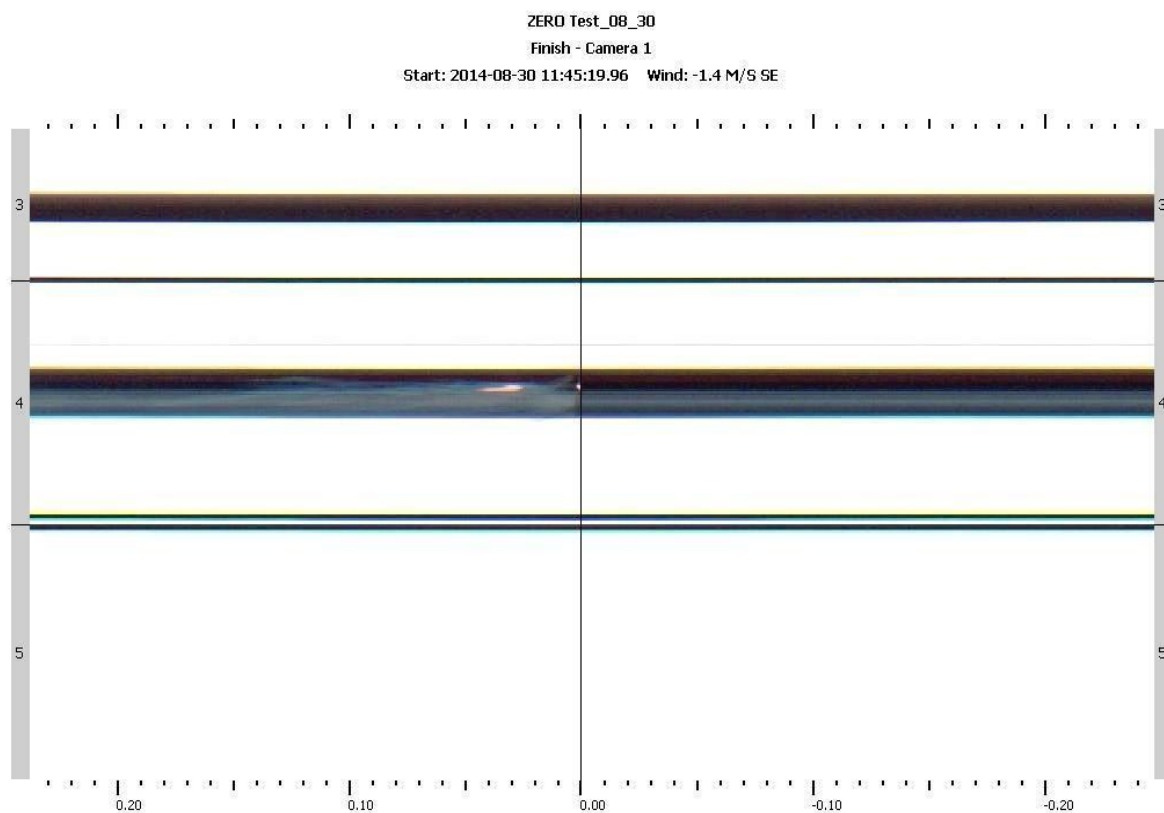

Procedury

1. Operator ustawia kamerę na linii mety zgodnie z zasadami
2. Należy przygotować tło do próby ZERO; białe tło z czarną linią szerokości linii mety (5cm)
3. Przygotowane tło układamy na linii mety na środkowym torze (4 lub 3 dla bieżni 8 lub 6 torowej), linia czarna musi pokrywać się z białą linią mety
4. Przygotować pistolet do strzału; załadować i odciągnąć spust
5. Pistolet układamy na bieżni lufą w kierunku biegu, koniec lufy ma być równy z

początkiem czarnej linii mety, ale na nią nie wchodzić

6. Operator uruchamia rejestrację, następnie podaje komendę
7. Starter bez poruszania pistoletem, lufa cały czas na krawędzi linii mety oddaje strzał. **UWAGA! Drugą ręką należy przytrzymać kolbę, tak, aby lufa nie uległa przesunięciu podczas oddawania strzału**
8. Operator ustawia kursor na początku błysku i zatwierdza jak wynik,
9. Odczytujemy czas, kamera ustawiona jest prawidłowo, jeśli zatwierdzony na początku błysku rezultat wynosi nie więcej niż 0,001s (jedna tysięczna)

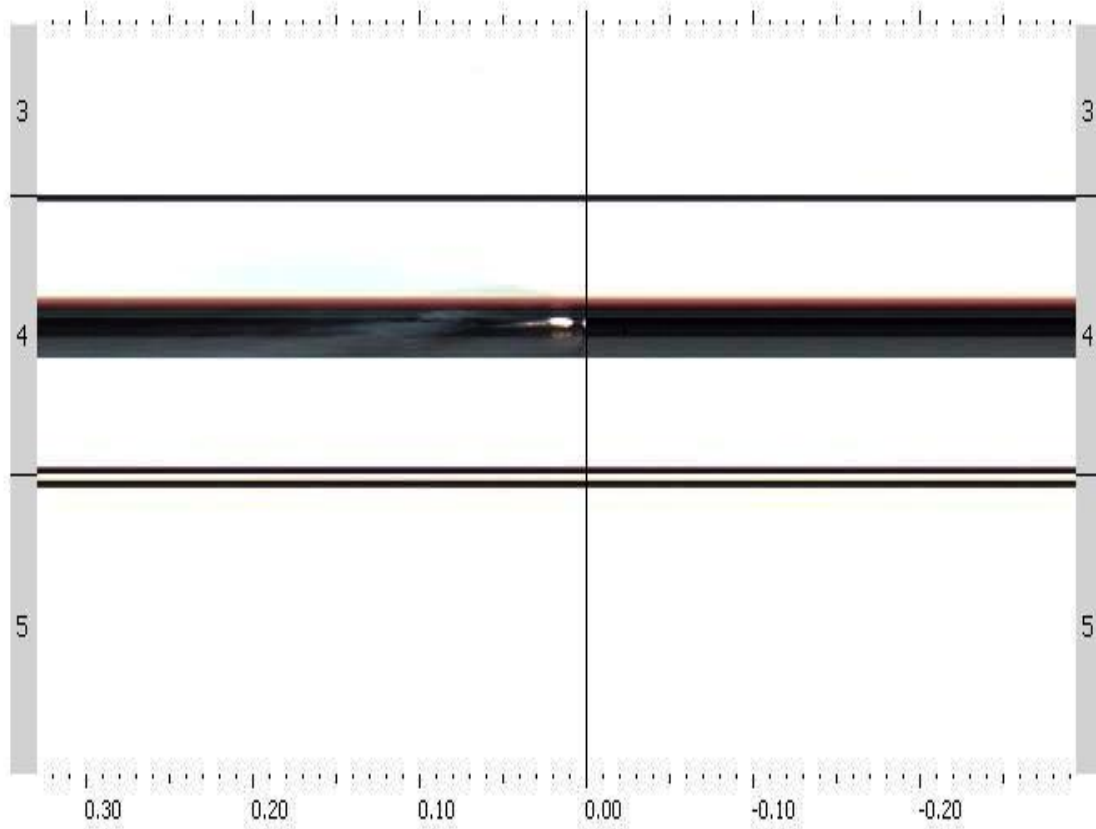
Place	Id	Lane	First Name	Last Name	Affiliation	Time	Reacti	Speed
1		4	ZERO			-0.0008		

Copyright (c) 1991-2013 Lynx System Developers, Inc.

ZERO test_08_31

Finish - Camera 1

Start: 2014-08-31 13:56:26.93

Place	Id	Lane	First Name	Last Name	Affiliation	Time	ReacTime	Speed
1		4		ZERO		-0.0001		

Copyright (c) 1991-2013 Lynx System Developers, Inc.

Mirosław Makaruk

1 czy 3 minuty?

Przypadek greckiej tyczkarki, której pękła tyczka podczas Halowych Mistrzostw Świata w Sopocie prowokuje sędziów skoków do dyskusji: jedna minuta, czy trzy minuty?

Na ile jest to istotne wydarzenie, świadczyć może fakt, że wielu z sędziów cytując te same paragrafy przepisów, zajmuje odmienne stanowisko, udowadniając swoją rację. I trudno się temu dziwić. Racja, pewnie leży jak zwykle po środku. Jednak problemem jest brak jednomyślnego stanowiska naszych zacnych koleżanek i kolegów, w oparciu, o które, sędziowie z mniejszym doświadczeniem mogliby się oprzeć.

Pytanie brzmi: ile czasu powinien udzielić sędzia zawodnikowi na wykonanie próby, któremu pękła tyczka w jego pierwszej próbie w sytuacji (oczywiście w zgodzie z przepisami traktujemy tę próbę, jako nieodbyłą – art. 183.5), kiedy ten sam zawodnik jest ostatnim z listy biorących udział w konkursie, i chce skakać na tej samej wysokości, na której doszło do tego zdarzenia? Ja uważam, że 1 minuta. A dlaczego? Swoje stanowisko opiszę poniżej.

Część moich zacnych kolegów uważa, że bezwzględnie należy przydzielić w takiej sytuacji zwiększony czas, czyli 3 minuty, argumentując to tym, że, zawodnik faktycznie wykonuje skok po skoku, przeżywa traumę z powodu tego zdarzenia, itp. Oczywiście, tak może być faktycznie.

Ale tak sobie myślę (zgadzając się z tym, że zawodnik doświadczył urazu w jakiś sposób fizycznie i psychicznie), to zastosowanie takiej interpretacji przepisów i przydzielenie zawodnikowi zwiększonego czasu, spowoduje niepotrzebny precedens. Bo co znaczą te dodatkowe dwie minuty, kiedy sędzia na sprawdzenie stanu zdrowia zawodnika, stanu bezpieczeństwa skoczni, itp. czynności potrzebuje znacznie więcej czasu, a co za tym idzie czasu, w którym zawodnik może ponownie przygotować się do swojego skoku.

Nie sądzę, aby zawodnik trenujący od wielu lat skok o tyczce, w jakiś szczególny sposób był podłamany po takim skoku. Argument, że zawodnik przeżywa traumę chyba nie jest do końca słuszny, a z pewnością nie jest powodem do zwiększenia mu czasu na oddanie ponownej próby. Może to niezbyt trafne porównanie, ale obserwujemy jak podczas zimowych skoków narciarskich - zawodnicy spadają na zeskocznie w bardziej ekstremalnych sytuacjach. Wstają i skaczą dalej.

Krótko mówiąc myślę o profesjonalizmie zawodników, którzy są zawodowcami w swojej specjalności i przygotowani do takich zdarzeń. U tyczkarzy z pewnością jest podobnie. Uważam, że po to powołuje się arbitra, a jak go nie ma to sędzia główny konkurencji powinni ocenić zaistniałą sytuację i podjąć decyzję (w zgodzie z art.180.15 i 16). Co to znaczy ocenić sytuację? Przede wszystkim ocenić stan zdrowia zawodnika po feralnym złamaniu tyczki (może potrzebna jest pomoc lekarska?), ocenić stan bezpieczeństwa skoczni, (kiedy pęka tyczka, liczne odłamki rozlatują się po rozbiegu i zeskoku w różnych kierunkach), zapytać zawodnika, jaką podjął decyzję: czy będzie wykonywał ponowną próbę na tej samej wysokości, czy rezygnuje z niej.

I mając taką wiedzę, podjąć właściwą decyzję o ustawieniu czasu na wykonanie próby. Uważam, że w takich sytuacjach powinna być tylko jedna decyzja - 1 minuta. Zwiększanie czasu do 3 minut tylko, dlatego, że komuś łamie się tyczka może wywołać niepotrzebny precedens i chaos na skoczni.

Pytam:, dlaczego nie zwiększamy czasu do 3 minut na oddanie ponownego skoku w sytuacjach, kiedy zawodnikowi ktoś wbiegnie na rozbieg (nagle zatrzymanie zawodnika to potencjalne zagrożenie kontuzją i niewątpliwy stres), kiedy zawodnik jest w górze a wiatr strąca poprzeczkę, itp.. sytuacjach, które się zdarzają na skoczni? Sam widziałem jak tyczka pękła, a zawodnik po prostu opadł obunóż na rozbieg nie wyrządzając sobie żadnego uszczerbku na zdrowiu. Przydzielać mu za to 3 minuty na ponowną próbę, myślę, że byłoby zbyt daleką idącą nadinterpretacją. Czas na próbę nieodbyłą w każdej z sytuacji powinien być taki sam, jaki miał zawodnik na oddanie skoku w normalnych warunkach, a zmieniać się tylko w zależności od przebiegu konkursu.

Zatem pytanie postawione na początku tego artykułu w dalszym ciągu będzie otwarte dla wielu sędziów dopóty, dopóki nie będzie jednoznacznie brzmiącego stanowiska osób odpowiedzialnych za interpretacje do przepisów. Ze swojej strony zapraszam do dyskusji, bo tylko w taki sposób możemy wypracować jednakowe stanowisko, które da szansę wszystkim sędziom na podejmowanie właściwych decyzji.

Edward Wiśniewski

Echa złamanej tyczki

Chciałoby się powiedzieć, nie milkną. Przypadek sympatycznej Greczynki o trudnym do wymówienia nazwisku (Natalia Kiriakopoulou) podczas sopockich mistrzostw ciągle budzi interpretacyjne kontrowersje i sporo emocji.

Z punktu widzenia przepisów sprawa wydaje się niezwykle prosta. „Jeżeli z jakiegokolwiek powodu zawodnikowi (czce) przeszkodzono w wykonaniu próby, arbiter ma prawo zezwolić mu na ponowne jej wykonanie” **(180.15)**.

Sprawa komplikuje się nieco, jeżeli przyjrzymy się bliżej zaistniałej sytuacji i jej charakterowi, oraz weźmiemy pod uwagę istotę przepisów, które zakładają zapewnienie zawodnikom(czkom) równych warunków współzawodnictwa.

Podczas finałowego konkursu skoku o tyczce kobiet (HMŚ Sopot 2014) zawodniczka złamała tyczkę podczas wykonywania próby. Był to początek zawodów (jeszcze jedenaście zawodniczek w konkursie). Zawodniczka była wylosowana, jako ostatnia na liście startowej.

Miał miejsce klasyczny przypadek tzw. „próby nieodbytej” (to nasz rodzimy i dosyć trafny termin). Jest to jednak przypadek szczególny i dosyć rzadki, którego nie można porównać ze zwykłym przeszkodzeniem zawodnikowi (czce) w wykonaniu lub kontynuacji próby.

Z relacji kol. Ewy Gołębowskiej (arbitr skoków) zawartej w biuletynie specjalnym można przeczytać: „Sugestia ITO, aby dać jej skok na końcu kolejki, nie była możliwa do zastosowania, gdyż ona właśnie kończyła kolejkę”

Należy zwrócić uwagę na tę sugestię obserwatora międzynarodowego, która zawierała jasną intencję, że należy dać zawodniczce jakiś czas ekstra nie tylko po to, aby wymienić (może pożyczyła) sprzęt, lecz jak to się mówi w języku fachowym doszła do równowagi psychomotorycznej.

Wiadomo ponad wszelką wątpliwość, że aktualne dyspozycje motoryczne człowieka (zawodnika w szczególności) zależą między innymi od jego stanu psychicznego, co w psychologii sportu określa się, jako pozytywny lub negatywny wpływ stresu.

Bez wątpienia, różnice międzyosobnicze w takich sytuacjach są znaczne. Niektórzy przechodzą obok tych zdarzeń do porządku dziennego z przysłowiowym olimpijskim spokojem, dla innych jest to duży problem.

Władysław Kozakiewicz wspomina, że w czasie swojej kariery, podczas zawodów i treningów złamał kilkadziesiąt tyczek. Mówi, że tak mu to spowszedniało, że nie zwracał już na to większej uwagi. Lecz czy popularny „Kozak” może służyć, jako właściwe odniesienie?

Wróćmy jednak do omawianego przypadku, aby zmierzać w kierunku interpretacji w duchu przepisów. Z sytuacji w konkursie wynika, że jednak zawodniczka musiała wykonać kolejną próbę po tej pechowej. Greczynka znacznie ułatwiła komisji zadanie, bowiem próbę tę przeniosła na kolejną wysokość (symptomatyczne). Rozpatrzmy, więc sytuację hipotetycznie, kiedy zawodniczka decyduje się na powtórzenie skoku na tej samej wysokości. Zmienia tyczkę, co może potrwać około jednej minuty lub niewiele dłużej.

Należy jej pozwolić na spokojne wykonanie tej czynności, w żadnym wypadku nie stosować presji czasu. Kiedy należy włączyć czas próby? Jaki to ma być czas? Jeżeli włączymy czas nieco później, pozwalając zawodniczce na chwilę koncentracji, nie popełnimy błędu. Znany jest fakt, że w takich przypadkach istnieje wysoki stopień solidarności w grupie współzawodniczek i nikt na pewno nie będzie protestował w związku z niewielkim przedłużeniem tego czasu.

Jeśli zawodniczka miała w związku z sytuacją w konkursie jedną minutę, to należy ten czas utrzymać. Próba nieodbyta to taka, której formalnie nie było, chociaż faktycznie miała miejsce.

Utrzymywanie, że będzie miała miejsce próba po własnej próbie nie jest, więc do końca pozbawione logiki.

Należy mieć cały czas na uwadze zasadniczą rolę przepisów, które „czuwają” nad stworzeniem równych szans współzawodnictwa.

W zależności od wyjątkowości sytuacji, czasem przepisów nie należy przestrzegać bezwzględnie, lecz **postępować w ich duchu**.

Mając na uwadze przypadek złamania tyczki podczas wykonywania próby przez zawodnika (czkę) i wyrównywania szans, proponuję pójście jeszcze dalej. W związku ze zmianą sprzętu należałoby pozwolić zawodnikowi(czce) na oddanie skoku próbnego (np.: bez poprzeczki).

Przemyślenie to wiąże się z moim doświadczeniem sprzed prawie dwudziestu lat. Pewien młody i bardzo zdolny wieloboista złamał tyczkę w czasie konkursu

rozgrywanego poza dziesięciobojem. Pożyczył tyczkę od innego zawodnika, sprzęt okazał się nieodpowiedni (zbyt twarda).

W czasie próby nie mógł jej ugiąć i „dojechać” do pionu, w rezultacie zwolnił uchwyt i zaczął spadać w kierunku skrzynki, ratując się chciał ją okroczyć, wykonał półszpagat i tak wylądował na obu elementach zeskoku otaczających skrzynkę. Zerwał przyczep mięśnia dwugłowego. Zawodnik ten, zaledwie dwudziestoletni już nigdy nie wystartował w zawodach.

Do tej pory zadaję sobie pytanie:, Co by było gdyby wcześniej sprawdził parametry tej tyczki?

Pozwolę sobie nie zgodzić się z Kol. Mirosławem Makarukiem, który porównał upadki na skoczni narciarskiej do przypadku złamania tyczki oraz traktowania tego faktu na równi z innymi przypadkami skoków nieodbytych.

Skoczek narciarski po upadku na skoczni, albo jest odwożony do szpitala, albo nie awansuje do drugiej serii skoków, a jeśli będzie miał szczęście awansować, to kolejny skok odda za około pół godziny. Również nie można porównywać innych zdarzeń w wyniku, których zawodnik otrzymuje dodatkową próbę z okolicznością, która jest tematem tych przemyśleń.

Przy okazji chciałem zwrócić uwagę na to, że istnieje potrzeba upowszechnienia interpretacji wielu innych sytuacji, których jednoznacznej wykładni nie można znaleźć w przepisach.

Problem ten przypomniało nam choćby ostatnie spotkanie sędziów w Grudziądzu. Zadano nam szereg pytań, a jedno z nich brzmiało: **Gdzie to można przeczytać?**